

The Holy See

KATEHEZA PAPE BENEDIKTA XVI.

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda, 25. lipnja 2008.

Sv. Maksim Ispovjedalac

Draga braćo i sestre,

Danas predstavljamo lik jednoga drugog crkvenoga Oca s Istoka. Riječ je o monahu, svetome Maksimu, koji je u kršćanskoj Predaji zaslužio naslov Ispovjedalac zbog neustrašive hrabrosti kojom je znao svjedočiti – "ispovijedati" cjelovitost svoje vjere u Isusa Krista, pravoga Boga i pravoga čovjeka, Spasitelja svijeta. Maksim se rodio u Palestini, Gospodinovoj zemlji, oko 580. godine. Od dječastva je usmjeren monaškome ivotu i proučavanju Svetoga pisma, pa i preko djela Origena, velikoga učitelja koji je već u trećemu stoljeću "ustanovio" aleksandrijsku egzegetsku tradiciju.

Iz Jeruzalema, Maksim se preselio u Carigrad i odande se, zbog barbarskih invazija, sklonio u Afriku. Tamo se odlikovao krajnjom odvanošću u obrani pravovjerja. Vjeran nauku Crkve, prema kojemu "ono što nije prihvaćeno" u utjelovljenju "nije spašeno" – Maksim nije prihvaćao nikakvo umanjivanje Kristova čovještva. Zbog toga, vjerojatno u Kartagi, 645. godine u javnoj se raspravi suprotstavio teoriji onih koji su smatrali da je u Isusu Kristu iz Nazareta bila jedna "energija" i jedna volja, to jest ona koja je vlastita njegovoj boanskoj naravi. "Ne, prosvjedovao je Maksim, to nije u skladu sa Svetim pismom". I osobito se pozivao na Isusovu muku i njegovu tjeskobu u Getsemanskom vrtu. Isus iz Nazareta, utjelovljeni Boji Sin, jamačno zadržava svoju boansku volju, ali također posjeduje cjelovitu ljudsku volju – upravo onu po kojoj je rekao: "Oče, ali ne moja volja, nego tvoja neka bude!" (Lk 22,42). Isus Krist naš je brat u svemu, osim u grijehu, i upravo je zato

naš Spasitelj.

Iz istoga je razloga Maksim došao u Rim, te je 649. godine aktivno sudjelovao na Lateranskom koncilu, što ga je sazvao papa Martin I. u obranu dvije volje u Kristu, protiv carevoga edikta koji je zabranjivao – pro bono pacis – raspravu o tom pitanju. Papa Martin morao je skupo platiti svoju hrabrost: premda je bio jako slaboga zdravlja, uhićen je i sproveden u Carigrad. Procesuiran i osuđen na smrt, dobio je promjenu kazne na konačni izgon u Krim gdje je umro 16. rujna 655, nakon dvije duge godine poniavanja i uznemiravanja.

Samo malo kasnije, 662. godine, na red je došao Maksim koji je – protiveći se također caru – nastavio ponavljati: "Nemoguće je potvrditi u Kristu samo jednu volju! (usp. PG 91, kap. 268-269). Tako je Maksim - zajedno s dva svoja učenika koji su se obojica zvali Anastazije – bio izloen iscrpljujućem procesu, premda je već bio imao više od osamdeset godina ivota. Carski ga je sud osudio, pod optubom za krivovjerje, na okrutno sakaćenje jezika i desne ruke, dva organa kojima se – po riječima i spisima – Maksim suprotstavljao pogrešnome nauku o jednoj Kristovoj volji. Na kraju je sveti monah izgnan u Kolkidiju, na Crnome moru gdje je umro skončan pretrpljenim patnjama 13. kolovoza iste 662. godine.

Govoreći o Maksimovu ivotu, spomenuli smo njegovo knjevno djelo u obranu pravovjerja. Posebno smo se odnosili na Raspravu s Pirrom, nekadašnjim patrijarhom Carigrada: u njoj je uspio protivnika uvjeriti u njegove pogreške. Zapravo, Pirr je vrlo pošteno ovako zaključio Raspravu: "Molim ispriku za sebe i za one prije mene: zbog neznanja došli smo do ovih apsurdnih razmišljanja i argumentiranja; i molim da se nađe načina da se izbrišu ove apsurdnosti, spašavajući spomen na one koji su pogriješili" (PG 91, kap. 352). Potom je uslijedilo nekoliko desetaka vanih djela, među kojima se ističe *Mistagoghía*, jedan od najznačajnijih spisa sv. Maksima, koji u dobro strukturiranoj sintezi saima njegovu teološku misao.

Misao Ispovjedaoca nikada se ne zatvara u sebe samu, jer joj je pristanište uvijek konkretna zbilja svijeta i njegovoga spasenja. Čovjeku stvorenome na njegovu sliku i priliku Bog je povjerio poslanje da ujedini kozmos. No, tu zadaću ujedinenja što je propala zbog istočnoga grijeha, ostvario je utjelovljeni Boji Sin. Naime, u njegovoj jedincatoj Osobi, ljudska narav i boanska narav su ujedinjene, bez zabune i miješanja.

Na ovo se snano spasenjsko viđenje poziva jedan od najvećih teologa dvadesetoga stoljeća Hans Urs von Balthasar koji – "ponovno lansirajući" Maksimov lik – njegovo razmišljanje definira slikovitim izrazom *Kosmische Liturgie*, "kozmička liturgija". U središtu te svečane "liturgije" uvijek je Isus Krist, jedini Spasitelj svijeta. Učinkovitost njegovoga spasenjskog djelovanja, koje je konačno ujediniło kozmos, zajamčeno je činjenicom da je on, premda je Bog sve u svemu, također potpuno čovjek – u što je obuhvaćena i "energija" i ljudska volja.

Tako Maksimov ivot i misao snano ostaju osvjetljeni ogromnom odvanošću cjelovitoga svjedočenja Kristove stvarnosti, bez ikakvoga umanjivanja ili kompromisa. Trebamo se pošteno pitati jesmo li mi – kršćani trećega tisućljeća – kadri prihvatiti i nasljedovati svjedočanstvo tih naših Otaca. Za svetoga Maksima jedina prava vrijednost uvijek ostaje Isus Krist – Put, Istina i ivot.

Svaka druga vrijednost Mu je podređena, i samo poštujući tu hijerarhiju vrijednosti dolazi se do uređenoga ujedinjenja kozmosa, a tako i do spasenja.

Na dosljedan način, Ispovjedalac je uvjeren da takozvane "unutarsvjetske vrijednosti", ovozemne, svoje pravo mjesto dobivaju u svjetlu jedine apsolutne Vrednote. Drugim riječima, Maksim je više nego uvjeren da "posredničke vrijednosti", same, nisu u stanju spasiti svijet. Jedinu Spasitelja je Isus Krist: bilo koja druga zbilja, koja bi si prisvojila nezasluene spasiteljske povlastice, postaje idol i "smrtna zamka". Ni sloboda ni tolerancija ni dijalog... nisu apsolutne vrijednosti. Upravo suprotno, oni svoj puni smisao imaju – upravo kao vrijednosti – u svjetlu Isusa Krista, jedinoga Spasitelja svijeta. Kako bi poštivao tu nunu hijerarhiju vrijednosti, sveti Maksim je izazivao vlast cara – koji se također ispovijedao kršćaninom – i iz istoga je razloga svjesno išao ususret groznim torturama, sve do smrti.

Neukročena hrabrost Otaca koji su nas pretekli u vjeri mora za nas, kršćane trećega tisućljeća, ostati stroga opomena. Ne moe se prihvatiti kompromise u ime lanoga dijaloga ili pogrešno shvaćene tolerancije. Upravo suprotno, u srcu učenika čvrst mora ostati ideal mučeništva, vrhovnoga cilja svetosti i savršenoga prijanjanja uz Krista. "Mi, naime" – zaključuje sveti Maksim: a tako, u Gospodinovo ime zaključujem i ja, dragi prijatelji – "štujemo samo jednoga Sina, zajedno s Ocem i Duhom Svetim, kako prije vremena tako i sada i za sva vremena, i za vremena poslije vremena. Amen!" (PG 91, kap. 269).

Papin pozdrav hrvatskim hodočasniciima na hrvatskom:

Pozdravljam i blagoslivljam drage hrvatske hodočasnike, a posebno vjernike iz Slavnskoga Broda. Neka vaš kršćanski ivot bude prepoznatljiv po dobrim plodovima, ponajprije po istinskom svjedočanstvu vjere u Boga i po djelotvornoj ljubavi za blinje. Hvaljen Isus i Marija!